

25.8.2016

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Viite: VM055:00/2014
VM/1237/03.01/2016

Työttömyysvakuutusrahaston lausunto

Työttömyysvakuutusrahastolta on pyydetty lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Työttömyysvakuutusrahasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa asiassa ja toteaa seuraavaa:

Hallituksen esityksen keskeiset tavoitteet

Hallituksen esityksen luonnoksen keskeisenä tavoitteena on säätää laki tulotietojärjestelmästä, joka vähentäisi työnantajien hallinnollista taakkaa ja yksinkertaistaisi palkkatietoihin liittyviä ilmoitusmenettelyjä ja -velvoitteita. Nykyisen käytännön mukaan työnantajat toimittavat palkkatietoihin ja muuhun ilmoitusmenettelyyn liittyvät selvityksensä eri tahoille lähtökohtaisesti vuosilmoituksella tai muutoin epäyhtenäisellä tavalla. Nykyinen tietojen ilmoittamistapa on koettu työlääksi ja tekniseltä menettelyiltään myös osittain vanhentuneeksi. Esityksen tavoitteena on, että työnantaja tai muu suorituksen maksaja ilmoittaisi Verohallinnon ylläpitämälle tulorekisteriyksikölle talletettavan tiedon yhteen kertaan. Työnantajan tai muu suorituksen maksajan ilmoittama tieto talletettaisiin tulorekisteriyksikköön, joka välittäisi tarvittavat tiedot tiedon käyttäjille. Esityksen tavoitteena on edelleen tulorekisteriin talletettavien tietojen reaaliaikainen hyödynnettävyys, joka mahdollistaisi sen, että viranomaisen päätös perustuisi tulorekisteristä saatuun reaaliaikaiseen tulotietoon.

Keskitetyn tulorekisterin käyttöönotto on kannatettavaa ja toteutuessaan ja toimiessaan tehokkaasti se tulee tehostamaan työnantajan lakisääteisten velvoitteiden hoitamista eri viranomaisissa. Sen voidaan katsoa tehostavan myös Työttömyysvakuutusrahastolle kuuluvien lakisääteisten tehtävien hoitamista.

Työttömyysvakuutusrahasto

Postiosoite: PL 191, 00121 Helsinki • Katuosoite: Kansakoulukuja 1, 00100 Helsinki • Puh.: 09 6803 7380 • Fax: 09 6803 7358
Sähköposti: etunimi.sukunimi@tvr.fi • www.tvr.fi • Y-tunnus: 1098099-7

25.8.2016

Työttömyysvakuutusrahaston kommentit ja perustelut

Tulorekisterin käyttötarkoitus

Tulorekisterin käyttötarkoituksena olisi vastaanottaa, tallettaa ja välittää tiedon käyttäjän tietoon suorituksen maksajan ilmoittamat tiedot sekä suorituksen saajan ja tiedon käyttäjän ilmoittamat rinnakkaiset tiedot. Tulorekisteriyksiköllä ei olisi toimivaltaa arvioida ilmoitetun tiedon sisältöä tai sen juridista luonnetta.

Työttömyysvakuutusrahasto pitää perusteltuna sitä, että tulorekisteriyksikkö ei voisi arvioida ilmoitetun tiedon sisältöä tai sen juridista luonnetta vaan tältä osin toimivalta olisi tiedon käyttäjällä. Tulorekisteriyksikön tulee kuitenkin yhdessä suorituksen maksajien, suorituksen saajan ja tiedon käyttäjien kanssa laatia riittävän selkeä ja yksinkertainen ohjeistus tulorekisteriin talletettavien tietojen toimittamisesta ja käyttämisestä. Selkeä ja riittävä ohjeistus tukee edelleen tulorekisterin keskeistä tavoitetta tiedon ilmoittajan hallinnollisen taakan kevenemisestä. Toisaalta tulorekisterin käyttöönotto ei saisi myöskään lisätä tiedon käyttäjien neuvontavelvollisuutta tai muita mahdollisia tulorekisterin käyttöönotosta aiheutuvia tehtäviä.

Vaikutukset suorituksen maksajan ja saajan toimintaan

Työttömyysvakuutusrahasto ei katso aiheelliseksi kommentoida tulorekisterin käytöstä aiheutuvia vaikutuksia suorituksen maksajan ja saajan toimintaan muilta kuin Palkka.fi -palvelun osalta.

Palkka.fi -palvelu

Palkka.fi on ilmainen Verohallinnon ylläpitämä palvelu yrityksille ja kotitalouksille, jotka maksavat palkkaa. Palvelu laskee palkan ja työnantajalle kuuluvat sivukulut sekä muodostaa niiden perusteella maksutiedot ja hoitaa ilmoitukset työnantajan puolesta.

Ehdotuksessa todetaan, että pienten toimijoiden ja kotitalouksien hallinnollisen taakan keventämiseksi tulorekisteriin tapahtuva ilmoittaminen on ajateltu sovitettavaksi yhteen Palkka.fi -palvelun kanssa. Asia on tarkoitus toteuttaa niin, että suorituksen maksajan käyttäessä Palkka.fi -palvelua, palvelu välittää suorituksen maksajan ilmoittamat tiedot tulorekisteriyksikölle.

Työttömyysvakuutusrahasto katsoo, että pienten ja tilapäisten työnantajien sekä kotitalouksien ilmoitusvelvollisuuden helpottamiseksi Palkka.fi -palvelun käytettävyyttä tulee kehittää ennen tulorekisterin käyttöönottoa. Pidemmällä aikavälillä Palkka.fi -palvelun käytettävyyttä ja toiminnallisuutta voidaan edelleen kehittää tulorekisterin antamia mahdollisuuksia hyödyntäen siten, että pienten ja tilapäisten työnantajien sekä kotitaloustyöntekijöiden hallinnollinen taakka edelleen kevenee.

25.8.2016

Tulorekisterin tietosisältö

Tulorekisterin tietosisältö on keskeisessä asemassa koko tulorekisterille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Tulorekisteriin ilmoitetut tiedot on jaettu pakollisiin, vapaaehtoiisiin ja rinnakkaisiin tietoihin.

Pakolliset tiedot

Tulorekisteriin ilmoitettavat pakolliset tiedot on tarkoitus määritellä niin, että niiden perusteella ainakin Verohallinto, työeläkevakuuttajat, tapaturmavakuuttajat sekä Työttömyysvakuutusrahasto voisivat luopua niille toimitettavista vuosi-ilmoituksista.

Työttömyysvakuutusrahasto katsoo, että se saa tulotietojärjestelmän kautta tarvittavat tiedot työttömyysvakuutusmaksun määräämiseksi pakollisten tietojen perusteella.

Työttömyysvakuutusrahaston käytännön toiminnan kannalta on tärkeää, että tulorekisteriin talletetaan ehdotuksen 7 § 5 momentin mukaisesti pakollisena tietona tieto siitä, onko suorituksen saaja työttömyysturvalain tarkoittama osamistaja.

Työttömyysvakuutusrahasto haluaa kiinnittää huomiota hallituksen esitysluonnoksessa sivulla 49 todettuun; Kotitalouden ei tarvitsisi toimittaa ja näin ollen ilmoittaa ennakonpidätystä, jos työntekijälle kalenterivuoden aikana maksettu palkka on enintään 1 500 euroa.

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 12 a §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan työttömyysvakuutusmaksua ei makseta, jos työnantajan kalenterivuoden aikana maksetut palkat ovat yhteensä enintään 1 200 euroa. Mikäli edellä todettu hallituksen esitysluonnokseen kirjattu 1 500 euron rajaus tarkoittaa sitä, että kotitaloudet eivät ilmoittaisi alle 1 500 euron suorituksia tulotietojärjestelmään, on se ristiriidassa työttömyysetuuksien rahoituksessa annetun lain 1 200 euron rajan kanssa. Tämä sama 1 200 euron raja on käytössä myös tapaturma- ja ammattitautilaissa.

Tietosisällön tarkempi määrittely

Työttömyysvakuutusrahasto pitää ongelmallisena sitä seikkaa, että tietosisällön tarkempi määrittely on tarkoitus aloittaa vasta sen jälkeen kun hallituksen esitykseen on tullut jo antaa lausunto. Työttömyysvakuutusrahasto katsoo, että lain kannalta keskeisen tietosisällön tarkempi määrittely ja tietosisällön tarkempaan määrittelyyn liittyvät kysymykset olisi tullut ratkaista ennen lausuntokierrosta.

Rinnakkaiset tiedot

Esitysluonnoksessa todetaan, että rinnakkaiset tiedot talletettaisiin poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa suorituksen maksajan tieto olisi suorituksen saajan tiedon tai tiedon käyttäjän käsityksen mukaan virheellinen. Rinnakkaisen tiedon tarkoituksena olisi lisätä tiedon oikeellisuutta ja näin ollen yksityisyyden

25.8.2016

suojaa. Rinnakkainen tieto ei kuitenkaan missään tilanteessa korvaisi suorituksen maksajan tietoa, vaan se talletettaisiin suorituksen maksajan tiedosta riippumatta sen rinnalle.

Työttömyysvakuutusrahasto pitää rinnakkaisen tiedon ilmoittamista sinänsä perusteltuna ja hyvänä. Rinnakkaisen tiedon tallentamisen voidaan katsoa tehostavan lakisääteisten maksujen valvontaa ja harmaan talouden torjuntaa.

Tietojen välittäminen

Lisäksi Työttömyysvakuutusrahasto kiinnittää huomioita esitysluonnoksessa todettuun tapaan tietojen välittämisestä. Esitysluonnoksessa on todettu, että tietojen välittäminen voidaan käytännössä toteuttaa Tulorekisteriyksikön ja tiedon käyttäjän välisellä sopimuksella.

Esitysluonnoksessa ilmeisesti tarkoitetaan, että Tulorekisteriyksikkö ja tiedon käyttäjät solmisivat hallintosopimuksen, joka määrittäisi Tulorekisteriyksikön ja tiedon käyttäjän välisiä yhteistyömuotoja ja -tapoja sekä kustannusten jakoa.

Työttömyysvakuutusrahasto katsoo, että tulorekisterin ja sen tietoja käyttävien oikeuksien ja velvollisuuksien sekä vastuunjaon tulee ilmetä laeista ja niiden toimeenpanosta mahdollisesti annettavista asetuksista. Sopimuksella Tulorekisteriyksikön ja tiedon käyttäjien välillä voidaan sopia lähinnä järjestelmän ylläpitoon liittyvistä käytännön järjestelyistä sekä tietoteknisistä kuvauksista.

Tulorekisterin yhteistyöryhmä

Tulorekisterin yhteistyöryhmän tarkoituksena olisi toimia tiedon käyttäjien ja suorituksen maksajien välisenä yhteistyöelimenä. Yhteistyöryhmä käsittelisi tulorekisterin kehittämissuuntia ja toimintalinjoja.

Työttömyysvakuutusrahasto katsoo, että yhteistyöryhmän kokoonpanosta olisi hyvä säätää tarkemmin lain tasolla. Lisäksi laista tulisi käydä ilmi hallituksen esityksen perustelutekstissä todettu tarkoitus, jonka mukaan yhteistyöryhmän edustuksen ja osaamisen tulisi olla mahdollisimman laajaa ja edustaa tulotiejärjestelmän toimintaan nähden tasapuolisesti eri toimijoita. Yhteistyöryhmälle tulisi turvata aito mahdollisuus vaikuttaa tulorekisterin kehitykseen sekä toimintalinjoihin.

Työttömyysvakuutusrahasto

Janne Metsämäki

Toimitusjohtaja